

MAX VELTHUIJS

**Držiteľ Ceny Hansa Christiana Andersena za rok 2004
za ilustráciu**

Priateľsky zelený a vždy naivný Žabiak v červeno-bielych plavkách je známou a milovanou postavičkou v domácnostiach, školách, škôlkach a knižniciach na celom svete. Jeho otec a tvorca Max Vethuijs, skromný holandský umelec „iba snažiaci sa urobiť to najlepšie čo vie“ je ďaleko menej známy. Žiaľ pre neho samotného i pre jeho priateľov a fanúšikov 25. januára 2005 po krátkej chorobe zomrel, iba štyri mesiace potom ako dostal v Kapskom meste Cenu Hansa Christiana Andersena za ilustrácie, pričom stále pracoval na svojej trinástej knižke o Žabiakovi, jeho najlepšom priateľovi i jeho alter ego.

Max Velthuijs sa narodil v Hágu (22. mája 1923) ako najmladší v rodine so štyrmi deťmi. Obaja rodičia mali vzdelanie učiteľov, i keď matka nikdy neučila. Ako bolo v tých časoch zvykom starala sa o ich tri dcéry a chlapca benjamína – ktorý fanaticky kreslil, robil náčrty a muzicíroval a ktorý nenávidel školský život. Počas druhej svetovej vojny boli Maxovi rodičia nútení presťahovať sa na východ Holandska. Táto zmena mu umožnila navštevovať triedu grafického dizajnu v Arnheme. Akonáhle vojna skončila, vrátil sa do Hágu, kde začal pracovať pre noviny (politické obrázky a karikatúry) a ako grafický dizajnér. Po tom ako navrhol množstvo známok, obálok kníh, reklám a plagátov pre veľké medzinárodné priemyselné skupiny ako Shell a KLM (pritom učil na Kráľovskej akadémii výtvarných umení), ho požiadal holandský vydavateľ, aby dal starej knižke detských rýmovačiek novú a čerstvú tvár. Táto kniha *Versjes die wij nooit vergeten* (Básne, ktoré nikdy nezabudneme), v ktorej možno spoznať dielo Henri Rousseaua, sa dostala na zoznam päťdesiatich najlepších kníh roku 1962.

Krátko na to Dimitri Sidjanski z vydavateľstva Nord-Süd Verlag odhalil Maxov mocný a originálny talent. V tom čase vydávali celý rad medzinárodných ilustrátorov ako David McKee, Josef Paleček, Fulvia Testa, Ralph Steadman, Binette Schroeder a Štěpán Zavřel. Tam Max zistil, že kombinácia ilustrácie s písaním mu dáva väčšie šance a uspokojí ho oveľa viac ako prispôbovať obrázky textu niekoho iného. Za svoju tretiu knižku *Het goedge monster en the rovers* (Dobrácka príšera a zbojníci, 1976) získal svoju prvú Zlatú ceruzku (najprestížnejšia holandská cena za ilustrácie) a po nej čoskoro nasledovali mnohé národné i medzinárodné ceny, tak za obrázky i jeho jazyk. Keď jeho dobrodružstvá so Žabiakom – od Zamilovaného Žabiaka (1989) po Žabiak je smutný (2003) vydavateľstvo Nord-Süd Verlag nedocenilo, prešiel Max do vydavateľstva Andersen Press v Anglicku. V Holandsku vydáva jeho diela Leopold.

„Velthuijs mnohokrát dokázal, že deťom rozumie; že rozumie ich pochybnostiam, strachu a radostiam. Jeho knižky sú malými šperkmi, kde sa spája obraz s textom, aby deti potešili a dodali im odvalu, keď sa púšťajú do sveta okolo nich,“ takto jeho dielo komentovala porota Andersenovej ceny. Maxa takéto uznanie udivilo a bol zaň vďačný.

„Aké mám len šťastie,“ povedal Žabiak, keď obdivoval svoj obraz na vode. „Som krásny a viem plávať a skákať lepšie ako ktokoľvek iný. Som zelený a zelená je moja obľúbená farba. Byť žabiakom je to najlepšie na svete.“

Ten veľký medzinárodný úspech kníh o Žabiakovi prišiel pre Velthuisa relatívne neskoro, v čase, keď väčšina ľudí prestane pracovať a začne oddychovať. Na oslavu jeho osemdesiatych narodenín zorganizovalo Literárne múzeum v Hágu výstavu, ktorá obsiahla všetky jeho aktivity a kresby. Kráľovná ho vymenovala za Rytiera rádu zlatého leva a Joke Linders napísala jeho životopis: *Ik bof dat ik een kikker ben* (Aké šťastie byť Žabiakom, 2003). Iba o rok neskôr Maxa ohromilo oznámenie v Bologni, že dostane Medailu Hansa Christiana Andersena za ilustrácie. „Dovolím si trochu hrdosti, ale potom pôjde život ďalej,“ takto to komentoval v NRC-Handelsblad. Krátko po slávnostnom odovzdávaní cien v Kapskom meste v septembri 2004 život zastihla smrť. Ale ako poznamenal v knižke Žabiak a vtáčia pieseň, smrť je potrebným protikladom života.

Max veril, že najdôležitejšie v živote je akceptovať sám seba, byť takým, akým sme a tešiť sa z toho, čo máme.

MAX VELTHUIJS

Andersen Award Winner 2004

The friendly green and ever so naive Frog with his red and white striped swimming-trunks is a well-known and much-loved character in households, schools, nurseries and libraries all over the world. His father and creator Max Velthuijs, a modest Dutch artist “only trying to do the best he could” is far less known. Much to his own regret and that of his friends and fans, he died on 25 January 2005 after a short illness, just four months after receiving the Hans Christian Andersen Award for Illustrations in Cape Town and while still working on his thirteenth book about Frog, his best friend and alter ego.

Max Velthuijs was born in The Hague (22 May 1923) as the youngest in a family of four children. Both parents trained as schoolteachers, although his mother never practiced. As was usual in those days, she looked after their three daughters and their late-born son – a fanatical drawer, sketcher and musician who hated school life.

During World War II, Max’s parents were forced to move to the east of Holland. That change enabled him to join a graphic design class in Arnhem. As soon as the war was over he moved back to The Hague, where he began working for newspapers (political prints and cartoons) and as a graphic designer. After designing a lot of stamps, book covers, advertisements and posters for large international industrial groups such as Shell and KLM (while at the same time teaching at the Royal Academy of Visual Arts in The Hague), a Dutch publisher asked him to give an old book of nursery rhymes a new and fresh outlook. This *Versjes die wij nooit vergeten* (Poems we never forget), in which the work of Henri Rousseau can be recognised, was listed as one of the fifty best-designed books of 1962.

Shortly afterwards, Max’s powerful and original talent was recognised by Dimitri Sidjanski from Nord-Süd Verlag, which at the time was publishing a wide range of international illustrators such as David McKee, Josef Palecek, Fulvia Testa, Ralph Steadman, Binette Schroeder and Stepán Zavrel. There Max discovered that combining illustration with writing was much more challenging and satisfying than matching pictures with someone else’s text. With his third picture book, *Het goedge monster en de rovers* (The good-natured Monster and the Robbers, 1976), he won his first Golden Pencil (the most prominent Dutch award for illustration), soon followed by numerous national and international prizes for both his pictures and his language. When his adventures with Frog in love (1989) to Frog is sad (2003) – were not appreciated by Nord-Süd Verlag, Max moved to Andersen Press in England. In Holland his work is published by Leopold.

“Velthuijs has proven many times over that he understands children; their doubts, fears and exhilarations. His books are little jewels of image and text that come together to comfort children and reassure them as they venture out into the world around them,” commented the Andersen Jury. Max was amazed and grateful for this recognition.

“How lucky I am,” said Frog, admiring his reflection in the water. “I am beautiful and I can swim and jump better than anyone. I am green, and green is my favourite colour. Being a frog is the best thing in the world.”

The great international success of the Frog books came relatively late in Velthuijs’s life, at a time when most people give up work and begin relaxing. To celebrate his eightieth birthday, the Literary Museum in The Hague organised an exhibition encompassing all his activities and drawings. The Queen made him Knight of the Order of the Golden Lion and Joke Linders wrote his biography: *Ik bof dat ik een kikker ben* (How lucky to be a Frog, 2003). Only a year later Max was overwhelmed by the announcement in Bologna, that he was to receive the Hans Christian Andersen Medal for Illustrations. “I allow myself a little bit of pride, but after that life just continues,” he commented in *NRC-Handelsblad*. Shortly after the award ceremony in Cape Town, in September 2004, life was overtaken by death. But as he had pointed out in *Frog and the Birdsong*, death is the necessary counterpart of life.

Max believed that the most important thing in life is to accept yourself, to be who you are and to enjoy what you have.